Aprendre a guanyar

Per PepMaria el dl., 16/01/2012 - 09:00

Els nens i nenes que juguen a jocs competitius acostumen a tenir un mal perdre: no accepten la derrota, diuen que l'altre ha fet trampes, volen tornar a començar... En aquestes situacions, la frase que els acostumen a llançar els adults responsables és: "Has d'aprendre a perdre!"Els adults potser hem après, no a perdre, sinó a dissimular que no sabem perdre.Però la qüestió que se'm planteja avui és: i a guanyar, que no se n'ha d'aprendre? Un famós quadre de Diego Velázquez i una dita llatina ens ajuden a respondre a aquesta pregunta.....Vae victoribus A finals de novembre em passejava pel Museu de Prado, i em vaig aturar davant de "La rendición de Breda" de Velázquez. M'hi vaig quedar plantat perquè els dos protagonistes del quadre em van fer pensar en les actituds dels vencedors i dels vençuts. Poc a poc, l'expressió "Vae victis" ("Ai dels vençuts!") es va anar transmutant en "Vae victoribus": "Ai dels vencedors!"El quadre representa la rendició de la ciutat flamenca de Breda el 5 de juny de 1625 davant de les tropes de Felip IV. El cap dels vençuts, Justí de Nassau, s'inclina davant del vencedor Ambroggio Spinola, i li ofereix la clau de la ciutat. Spinola toca l'espatlla de Nassau i se'l mira amb expressió de simpatia. Darrera dels dos caps militars, soldats amb llances més o menys dretes en funció de la sort de la batalla. Em va intrigar l'expressió de simpatia del vencedor cap al vençut: és admiració per un contrincant valent? cortesia? commiseració? En tot cas, els vencedors de qualsevol batalla necessiten mantenir el cap clar si volen prendre decisions que condueixin a una pau veritable. Perquè tindran molts incentius per a humiliar els vençuts i encendre encara més el seu odi. Per exemple, una cort d'aduladors voldrà desencaminar en profit propi les decisions del vencedor; però, tal com canta en Raimon, "hi ha qui ha resistit la tortura i no ha resistit l'adulació" (*Soliloqui solipsista*).Decisions desassenyades tenen conseqüències fatals. Les reparacions de guerra imposades a Alemanya a partir de 1918 van ser una llavor de la segona guerra mundial. I Hegel, a la dialèctica de l'amo i de l'esclau, descriu com un vencedor pot acabar subjugat pel vençut: per mitjà d'un treball intel·ligent, l'esclau pot arribar a dominar una nova tècnica, guanyar-se la llibertat i convertir l' amo en el seu esclau.Ai dels vencedors! Ai dels qui no saben administrar la victòria! No només els polítics vencedors, els empresaris d'èxit o els artistes genials han d'administrar victòries: tots vencem batalles cada dia. Dues idees poden inspirar-nos per a no perdre el cap. Una, que els vençuts tenen una dignitat inalienable i han de ser respectats, per molt febles que siguin les seves forces o els seus arguments. L'altra, que la glòria de la victòria passarà, i més val no prendre decisions amb l'ego inflat. "Ai de vosaltres, els qui ara rieu: vindrà el dia que us doldreu i plorareu" (Lluc 6, 25). Pep